

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะในพระพุทธศาสนา ธรรมะในพระพุทธศาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงบาปบุญคุณโทษ คำว่า “บาปบุญคุณโทษ” ไง สอนให้มีสติมีปัญญา

คนเราเกิดมามันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย กำเนิด ๔ กำเนิด จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ กำเนิดในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ การกำเนิด ๔ ต้องมีอาหาร ๔ อาหารของมนุษย์ กวฬิงการอาหาร อาหารของเทวดา วิญญาณาหาร อาหารของพรหม ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร อาหารของวัฏฏะที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่เกิด ๔ กำเนิด ๔ ก็ต้องมีอาหาร ๔

คำว่า “มีอาหาร ๔” เราต้องมีปัจจัย มีเครื่องอาศัย ถ้ามีปัจจัย มีเครื่องอาศัย เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาสอนให้ถือความกตัญญูต่อกตเวที พระอรหันต์ของลูก เราเกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกเพราะให้กำเนิดมา กำเนิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีสติปัญญา สิ่งนี้บาปบุญคุณโทษ ทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดี แม้แต่กตัญญูต่อกตเวที แม้แต่สังคมมีการเสียสละจาคะเพื่อสังคม เพื่อคุณงามความดี

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ไง เพราะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำคุณงามความดี กลิ่นของศีลหอมทวนลม คนทำคุณงามความดี เขาจะบอกว่าคนนั้นเป็นคนดี ชาติตระกูลนั้นเป็นคนซื่อสัตย์ เป็นที่น่าเคารพน่าบูชา ชาติตระกูลนั้นเป็นคนที่เอารัดเอาเปรียบเขา ชาติตระกูลนั้นเราไม่ควรเข้าไปใกล้เขา นี้ไง พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ เพราะว่าบาปบุญคุณโทษ ทำคุณงามความดีของเรา เกิดในวัฏฏะ ถ้าบุญพาเกิด ๆ เกิดมา คนเรามีการกระทำมา ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากจิตที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะได้สร้างบุญกุศลมา การสร้างบุญกุศลมา การเกิดมา ๆ ของเราค้นทุนมันไม่เหมือนกัน

คำว่า “ต้นทุนไม่เหมือนกัน” เกิดมาถึงแตกต่างกัน เกิดมาจากพ่อแม่เดียวกัน พ่อแม่เป็นคนเดียวกัน ลูกจรตนิสัยแตกต่างกันไป เกิดมาที่ครอบครัวกำลังอุดมสมบูรณ์ขึ้นมา ลูกเกิดมาก็มีความสุขความสงบใจ เกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ มันก็เกิดมา นี่กำเนิด ๔ การกำเนิด เกิดมาจากไหน เกิดมาจากเวรจากกรรมไง เกิดมาจากบาปบุญคุณโทษ การทำบาปบุญคุณโทษ พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ไง ถ้าทำดีๆ ทำดีถึงที่สุด ทำดีจนพ้นจากกิเลสไปเลย ทำดี ทำดีแค่เสียสละทาน แค่เสียสละให้สังกรรมเย็นเป็นสุข เรายังเสียสละไม่ได้ ของของเรา ของของเราทั้งนั้นนะ ของของเรา ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ มันก็ใช้แค่ชีวิตนี้เท่านั้นนะ เวลาตายไปมันก็เป็นสมบัติ ถ้ามีสมบัติแล้วเรามาทำประโยชน์กับเรา

ถ้ากำเนิด ๔ กำเนิด ทำคุณงามความดีไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ทำบาปอกุศลไปเกิดในนรกอเวจี ถ้าทำมนุษย์สมบัติได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เรารู้ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ไง ถ้าสอนอย่างนี้ เขาว่านรกสวรรค์ไม่มี นรกสวรรค์มาจากไหน นรกสวรรค์ก็บาปบุญคุณโทษอันนี้แหละ เพราะบาปบุญคุณโทษ เราทำสิ่งใดแล้วเราก็ต้องได้รับบาปบุญคุณโทษอันนั้น ทำคุณงามความดี เราประสบความสำเร็จในชีวิต ทำต่างๆ ของเรา มันถึงเวลาแล้วเราต้องไปเสวยภพเสวยชาติอย่างนั้นนะ ไม่ใช่ในปัจจุบันนี้

ในปัจจุบันนี้เราเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงกรรมดีกรรมชั่ว ให้เชื่อเรื่องของกรรม ถ้าทำคุณงามความดีมันสุขสงบที่นี้ มันไปประทับที่นี้

แต่เราไปเชื่อเทวดา อินทร์ พรหม ต้องการให้คนคลบ้นดาล ต้องการให้คนอุ้มชู

ความอุ้มชู มันก็บุญกุศลนี้อุ้มชู ทำดีๆ กลิ่นของศีลหอมทวนลม คนที่ดี คนที่เขาชวนชวย คนที่เขาหมั่นเพียร ทุกคนอยากช่วยเหลือเจือจานทั้งนั้นนะ แต่มันเป็นเวรเป็นกรรมของคน บางทีเขาอยากช่วยเหลือเจือจาน แต่ถึงจังหวะและโอกาส อำนาจวาสนาของคนมันไม่เท่ากัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราตายไปแล้ว เราตายไป เราเสวยภพชาติอย่างนั้น เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ หรือเสวยภพชาติเป็นมนุษย์ หรือเสวยภพชาติในนรกอเวจี เราตายไปเราถึงจะได้สถานะอย่างนั้น แต่ในปัจจุบันนี้เราอยากรู้ อยากเห็น จะเคารพบูชา นี่เราไปเคารพบูชา เราก็ตัดขาดจากไตรสรณคมน์ เพราะอะไร เพราะเราเป็นชาวพุทธถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรม แสดงธรรมจักๆ ขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก ตั้จธรรมๆ คือข้อเท็จจริงอันนั้น อริยสัจ

ทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์นะ ชาติการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง ถ้าเป็นทุกข์อย่างยิ่ง มันมีความทุกข์ของมันเป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริง อันนี้มันเป็นเวลาคนที่จิตใจสูงส่งขึ้นมาแล้วเห็นอริยสัจใช่ไหม แต่ถ้าคน จิตใจของเรายังเป็นฆราวาส จิตใจของเรายังเป็นปุถุชน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอนุพุทธิกถา สอนให้เสียสละกัน สอนให้รักกัน สอนให้สามัคคีกัน สอนให้ร่วมมือร่วมใจกันทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จ สอนอย่างนี้ สอนอย่างนี้เพราะสอนสถานะของมนุษย์ สถานะของความเป็นอยู่ของสังคม ฐานะความเป็นอยู่ของเรา พ่อแม่ปู่ย่าตายายมีทิวฐิเสมอกัน มีการสนทนากัน มีความอบอุ่นในบ้าน มีความสุข นี้ใจสวรรค์ในอก สวรรค์ในบ้าน ใครๆ ออกไปไหนก็อยากจะกลับบ้าน อยากจะกลับมาเพื่อความสงบร่มเย็นใจ แต่ถ้ามันมีความขัดแย้ง มีแต่ความไม่ลงรอยกัน มันไม่อยากจะเข้าบ้าน นรกในใจ นี่สิ่งที่นรก

กรรมดีกรรมชั่วมันอยู่ที่นี้ เทวดาเป็นเทวดาที่นี่ ผู้ที่เป็นผู้นำ ผู้ที่เสียสละ มนุสสเทโว เขาเป็นเทวดาในร่างของมนุษย์เลย มนุสสศิริจนาโน เอารัดเอาเปรียบเขา ทำลายเขา เป็นมนุษย์ร่างกายเป็นมนุษย์ ใจเป็นสัตว์ นี้ใจ กรรมดีกรรมชั่ว บาปบุญคุณโทษ พระพุทธเจ้าสอนที่นี่ สอนที่นี่ ทำที่นี่ มันแจ่มแจ้งที่นี่ ทำไมจะต้องปฏิเสธนรกสวรรค์มีหรือไม่มี ทำไมต้องอยากให้เทวดาคุ้มครอง เทวดาคุ้มครองๆ มันเป็นเรื่องสัจจะ เป็นข้อเท็จจริงของเขา

เทวดา คูตี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบิณฑบาต พระอินทร์ถวายบาตร ๔ ลูก พระอินทร์ถวายบาตร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอธิษฐานให้เหลือใบเดียวเป็นสมบัติ เพราะบริวาร ๘ ของพระ นี้ใจ เวลาสิ่งที่เขาต้องการบุญกุศลของเขา แต่มันเป็นอะไร มันเป็นเรื่องของวิภูฏะใช่ไหม

แต่ถ้าเวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงบาปบุญคุณโทษ ถ้าบาปบุญคุณโทษ คนเราเวลาจิตใจมันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันก็เหนียวรั้งไป มันอยากทำแต่ความพอใจของมันเท่านั้นนะ ทำความพอใจของมันก็เป็นความพอใจของกิเลสใจ แต่ถ้าเป็นความพอใจของธรรมละ

สังขารม สายบุญสายกรรม ถ้าสายบุญสายกรรม ถ้ามีสติปัญญา มันยับยั้งได้ มันยับยั้งๆ ยับยั้ง พอคนยับยั้ง เขามีความสุขของเขา ไอ้คนที่จิตใจกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันชักนำไป มันบอกว่าเขามีความสุขได้อย่างไร ทำไมเขาไม่มีความสุขเหมือนเรา เรา อู้ฮู! เทียบวรรณา เขาเราเที่ยวเก็บทรัพย์สมบัติเป็นของเราหมดเลย เราร่ำรวยมหาศาล ไอ้พวกนั้นแห้งแล้ง ไอ้พวกนั้นแห้งแล้ง...แต่เขามีความสุขของเขา เขาอยู่ในพรหมจรรย์ เขามีพรหมจรรย์เป็นเครื่องอยู่ เขามีคุณธรรมในหัวใจของเขา จิตใจของคนที่มีมันสูงมันต่ำ มันสูงต่ำอย่างนี้ ถ้าสูงต่ำอย่างนี้ บาปบุญคุณโทษอันนี้สำคัญ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องบาปบุญคุณโทษ ถ้าสอนเรื่องบาปบุญคุณโทษ เราทำคุณงามความดีของเรา ทำเพื่อประโยชน์ตรงนี้ไง

ถ้าทำเพื่อประโยชน์ตรงนี้ ถ้ามันแจ่มแจ้งขึ้นมา นี่ไง มนุสสเทโว ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่จิตใจเป็นเทวดา ถ้าเป็นเทวดา มันมีความสุข แล้วความสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ความสุขอื่นใดจะไปหาที่ไหนถ้าไม่หาในหัวใจ

เราตื่นตื่นหาความสุขกันแต่ข้างนอก หาความสุขกันแต่ข้าวของเงินทอง เราพยายามแสวงหาความสุข ตะครุบเท่าไรมันก็ไม่พอ ค้นหาสิ่ง ความต้องการของเรามันล้นฝั่ง มันไม่พอ โลกทั้งใบนี้มันยังไม่พอ ค้นหาความทะยานอยากมันพอที่ไหน แต่ถ้าเราจะหาความสุขในหัวใจของเรา เรามีสติปัญญาของเรา บาปบุญคุณโทษนะ เราจะหาอะไรมามากมายขนาดนั้น บัจฉัยเครื่องอาศัย บัจฉัย ๔ เราก็มียูสของเราแล้ว ชีวิตนี้ก็มีเท่านั้นแหละ สิ่งที่เหลือเป็นประโยชน์กับสังคม เป็นประโยชน์กับโลก ใครที่ฉลาด สิ่งที่เป็นทรัพย์สมบัติของเราเอามาทำประโยชน์ได้ แต่ถ้าจิตใจของคนมันต่ำด้อย มีทรัพย์สมบัตินะ มีเศรษฐกิจมากไม่กล้าใช้สตางค์ มีไว้ทำไม มีไว้ทำไม มีเศรษฐกิจมีไว้ทำไม มีเงินมหาศาลแล้วใช้ไม่เป็น ทำไม่ได้ ไม่หาบัจฉัยเครื่องอาศัยคือดำรงชีวิตพอสมควร

ไม่ต้องไปฟุ่มเฟือย คนที่เขาฉลาดนะ เขาใช้ของเขาพอประมาณของเขา สิ่งที่เหลือมันเป็นประโยชน์ไง แล้วสิ่งที่เหลือมันเป็นประโยชน์ ประโยชน์สังคมด้วยนะ เป็นประโยชน์กับเราด้วย เป็นประโยชน์กับเราตรงไหน

ความตระหนี่ถี่เหนียวมันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากกัดหัวใจ เราฝึกหัดด้วยการเสียดสละ เวลาคนหัดภาวนา พุทโธๆ หัดทำความสงบของใจ พุทโธให้จิตมันเกาะไว้ จิตของเราให้มันเกาะไว้ เกาะพุทธานุสติ เกาะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ไว้ในธรรม ถ้าให้คบมิตรดี ถ้าจะคบมิตร มิตรที่ดีที่สุดคือคอบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือพุทธะเป็นชื่อของท่าน เราชะลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงพุทธะ พุทธโธ เราชะลึกถึงของเรา เราเกาะของเราไว้ จิตใจของเรา เราเกาะของเราไว้เพื่อประโยชน์กับหัวใจของเรา

เริ่มต้นหัดภาวนาเขาพยายามจะเกาะไว้ พุทธโธ ธัมโม สังโฆ มรณานุสติ อานาปานสติ ถ้าไม่ได้ก็ใช้สติปัญญา ใช้สติปัญญาพยายามพิจารณาความคิดของเรา ความคิดคืออารมณ์ไง ถ้ามันว่างจากอารมณ์ สัมมาสมาธิคือว่างจากอารมณ์ อารมณ์ความรู้สึกที่มันเกาะเกี่ยว ที่มันชักนำเราอยู่นี้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราฝึกหัด การเสียดละทาน การเสียดละทาน จิตใจของเรามันยึดมั่นถือมั่น ของเราๆ แล้วมันเสียดละไม่ได้นะ หลวงตาท่านพูดบ่อยเวลาโครงการช่วยชาติ กำเงิน ธนบัตรใบละบาท กระดาษกำไว้จนเปียก จนเปียกจนและมันยังสละไม่ได้เลย นี่ไง จิตใจถ้ามันสละมันก็เป็นการฝึกหัด มันเป็นการฝึกหัด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้อุบาย เรามีสิ่งใดเราก็เสียดละของเรา เป็นการฝึกหัดๆ หัวใจของเรา

ไซ้ของของเรา มันไม่ใช่ของของใครหรอก เราหามา อาบเหงื่อต่างน้ำหามาเป็นสมบัติของเราทั้งนั้นนะ แต่เราเสียดละๆ เราไม่ได้เสียดละเพราะว่าเราโดนบีบคั้น เราไม่ได้เสียดละเพราะความขอมจ้านน เราเสียดละว่านี่มันเป็นประโยชน์กับหัวใจ มันเป็นประโยชน์ไง มันเป็นประโยชน์กับใจของเรา ใจเรารู้จักเสียดละ ความตระหนี่ถี่เหนียว ใ้อีกเลศตักหาความทะยานอยากตรงนี้เป็นช่องทางของมัน เราปิดช่องทางของมันด้วยการสร้างสายบุญสายกรรมของเรา สายบุญสายกรรม ทำคุณงามความดีของเรา

เราเสียดละได้มากได้น้อย ข้าวทัพพีเดียว ในพระไตรปิฎก มีทุกตะเจี๊ญใจคนหนึ่งเขาหาเงินหาทอง หาปัจจัยเครื่องอาศัยได้ยาก เขาเป็นทุกตะเจี๊ญใจ เขาไม่มีของเขา วันหนึ่งเขาได้ศกบาตรพระสารีบุตร ๑ ทัพพี ข้าว ๑ ทัพพี แล้วเขาอยากบวชมาก เขาอยากจะทำปฏิบัติปฏิบัติมากไปหาพระองค์ไหน พระองค์ไหนก็ไม่ให้บวชทั้งนั้นนะ จนไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ไปขอพระบวช ไม่มีพระให้บวชเลย”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ประชุมสงฆ์ประกาศเลย “บุรุษผู้นี้ได้มีคุณกับใครบ้าง”

พระสารีบุตรยกมือเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “เขามีคุณกับเธออะไร”

“เขาเคยใส่บาตรข้าพเจ้า ๑ ทักษิณครับ”

“อย่างนั้นถ้าเขามีคุณกับเธอ พระสารีบุตรเอาบวช”

นี่ข้าวทักษิณั้น พระสารีบุตรเอาไปบวช บวชเสร็จแล้วนะ พระสารีบุตรสอนประพาศติปฏิบัติจนทุกตะเจ็ญใจนั้นเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ข้าวทักษิณเดียว นี่ไง เวลาคนที่เขามิน้ำใจ น้ำใจสิ่งนี้มันสำคัญ ถ้าน้ำใจแล้วมันชวนชวย มันประพาศติปฏิบัติ

นี่ก็เหมือนกัน เราจะเสียสละของเรา เสียสละทานของเรา เราจะมีมากมีน้อยไม่สำคัญ สำคัญที่ว่าเราจะฝึกหัดหัวใจของเรา ถ้าฝึกหัดหัวใจของเรานะ เวลามันฝึกหัดได้ มีสติปัญญาได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เราจะค้นหาความสุขความสงบในใจเราแล้วละ ถ้าเรารู้จักเสียสละทานได้คือมันมีสติมีปัญญา มีสติปัญญาฝึกหัดหัวใจของเรา เขาจะบอกว่า “เราเสียเปรียบ เราเป็นคนที่ยื่นทุกขีย้ายาก ยังมาอวดว่าเสียสละของเรา”

นั่นปากของมาร นี่เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางทาน ศีล ภาวนาไว้ให้ฝึกหัดหัวใจของคน หัวใจของคนเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บาปบุญคุณโทษ ทำคุณงามความดีของเรา ถ้ามันมีปัญญามันก็จะทำให้สติปัญญาเกิดขึ้นกับใจดวงนี้ไง ถ้าใจดวงนี้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเกิดมีการภาวนา เกิดมีการกระทำของมัน เกิดมรรคญาณ เกิดสังขารขึ้นมาในหัวใจ มันมีคุณค่าแค่ไหน

คนคนหนึ่ง คนคนหนึ่งเวลาพิจารณาปฏิบัติไปแล้วเป็นอริยชน มันเป็นในหัวใจนั้นนะ คนเหมือนกัน พระเหมือนกัน พระครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระธรรมดา พระธรรมดาอยู่ในป่าในเขา ท่านไม่มีอะไรพิเศษเลย ท่านไม่มีอะไรเหนือคนหรอก แต่

ท่านมีคุณธรรม ท่านมีสติปัญญาอย่างนี้ ท่านมีสติปัญญาฝึกในใจของท่านจนท่านเหนือโลกเหนือโลกจนเทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์

หลวงปู่มั่นอยู่ที่ไหน อยู่เชียงใหม่ บอก โอ๊ย! ๔ ทุ่มมาแล้ว ไปอยู่หนองฝื่อ อยู่ทางอีสาน ท่านบอกมาเฉพาะวันสำคัญทางศาสนา เทวดา อินทร์ พรหมยังต้องมาฟังเทศน์ ยังมาปรึกษา มาหาทางออก นั้นนะยอดคน แต่เป็นพระธรรมดา ไม่มีอะไรเลย มีบริวาร ๘ หลวงปู่มั่นท่านนิพพาน หลวงตาท่านบอกในวัดมีเงินอยู่ ๕๐๐ บาท ไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติเลย นี่ไง เพราะอะไร เพราะที่คุณธรรมอันนี้ จิตใจที่เป็นธรรมมันเหนือทรัพย์เหนือวัตถุ มันเหนือสรรพสิ่งในโลกนี้ คุณธรรมในหัวใจ

ถ้าสังขรรฯ มันเหนือโลกนี้ มันมีคุณค่าเหนือโลกนี้ มันเป็นวิมุตติสุข มันเหนือโลกแล้วทำไมมันกลับมากิน โหมงบรูษตายเพราะลาภ ทำไมมันมาตายเพราะลาภเพราะสักการะ เพราะชื่อเสียงเกียรติศัพท์เกียรติคุณ มันไปตายกับเขาได้อย่างไร จับเหยื่อไป คนโง่ จับเหยื่อมันก็ติดเบ็ด

นี่ไง มันมาจากไหน ท่านมันมาจากไหน? ก็มาจากกฤหัสถ์เขา ถ้ากฤหัสถ์เขาดี เขาส่งเสริม มันก็เป็นเรื่องอย่างหนึ่ง ถ้ากฤหัสถ์ของเขา เขาต้องการของเขาละ ไปจับเหยื่อแล้วมันก็เกี่ยวเบ็ด ดิ้นพรวดๆ อยู่นั่นนะ แต่ถ้ามันธรรมเหนือโลกๆ มันเหนือของมันอยู่แล้ว ความสุขที่หาได้ในหัวใจของเรา หัวใจของเราๆ เราหาเอาที่นี้ ถ้าหาเอาที่นี้

ใช่ คนเราเกิดมาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เราก็มีปัจจัยเครื่องอาศัยพอดำรงชีพอยู่แล้ว พระเราก็ฉันมือเดียวเท่านั้นนะ สิ่งที่เราฉันมือเดียวเขายังดำรงชีพได้เลย เราก็ประหยัดมัธยัสถ์ของเรา ถ้าประหยัดมัธยัสถ์ของเรา ทางการแพทย์เขาว่าสุขภาพแข็งแรง สุขภาพไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ที่เราป่วยกันอยู่นี้ โรคอ้วนตอนนี้มีปัญหามากเลย กินกันจนอ้วน กินกันจนต้องไปลดน้ำหนักนั่นนะ แล้วกินไปทำไมนั่นนะ นั่นหรือดำรงชีวิต

ฉะนั้น ถ้าเรามีปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตของเราแล้ว ดำรงชีวิตของเราแล้ว เราเกิดมานะชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ตายหมด ความตายรออยู่ข้างหน้า เกิดมาภพชาติหนึ่ง เราจะได้สมบัติอะไรเป็นสมบัติของเราบ้าง ทรัพย์สมบัติที่หามาได้ ไม่ใช่ธรรมวินัยกำไร เดียวมันแย่งกันแต่ของของเรา บุญกุศลเท่านั้น บาปบุญคุณโทษมันจะคิดหัวใจเราไป เพราะหัวใจนี้เป็นคนทำ

เจตนาใจ เจตนาที่เรากระทำมันเกิดจากใจ แล้วบาปบุญคุณโทษมันเกิดจากใจนั้น แล้วใจนั้นมันสูงส่งขึ้นไป ใจดวงนั้นใจ เราเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนาสอนที่นี่ ไม่ใช่จะไปอ้อนวอนขอเอา เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ จะไปอ้อนวอนขอเอา

ไปขอเอาอย่างนั้นมันอยู่ที่สายบุญสายกรรม แต่จริงๆ แล้วพระพุทธเจ้าสอนที่นี่ๆ สอนลงที่ศีล สมาธิ ปัญญา สอนลงที่หัวใจของเรา สอนลงที่การประพฤติปฏิบัติ สอนแล้วฝึกหัดของเราขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา มันเกิดกิจจัญญณ์ สัจจัญญณ์ มันเกิดมรรคัญญณ์ มันเกิดวิปัสสนา มันเกิดปัญญาของมัน ทำที่นี้ๆ งานอย่างนี้มันทุกข์ยากกว่างานของโลกที่โยมทำกันเยอะมาก ทำแล้วนะ งานเป็นวัตถุยังวางไว้ได้ สติ สมาธิไม่รักษา หายหมดเลย เวลาเจริญมา โอ้โฮ! อย่างกับเทวดาเลย เวลาเสื่อมไปตกนรกทั้งเป็น แล้วมันเจริญเสื่อมอยู่อย่างนี้ คนปฏิบัติมันจะรู้ว่าการกระทำจะทรงไว้อย่างไร ทรงหัวใจเราไว้ ทรงศรัทธาเราไว้ ทรงข้อวัตรปฏิบัติไว้ ทรงคุณธรรมในหัวใจอันนี้ไว้เอวัง